

elCasino
CENTRE CULTURAL

Ajuntament
de Manresa

COSMÒGRAF

V Edició

Educar per pensar

Del 3 al 25 de novembre
Manresa

COSMOGRAF, QUÈ ÉS?

És un espai de reflexió i pensament a l'entorn de temes clau i centrals en la situació actual europea i global. Reflexió a nivell internacional per a fomentar el pensament crític en la ciutadania. El cicle té presència de ponents europeus i internacionals, i la seva projecció vol anar més enllà de l'entorn local i busca la implicació de diferents institucions locals, nacionals i internacionals en l'àmbit del pensament i l'educació (universitats, centres de pensament contemporani, centres culturals i ciutats). El cicle Cosmògraf va acompanyat d'accions formatives adreçades a l'alumnat de la ciutat, es vincula amb les accions de sensibilització ciutadana de l'**Agenda 2030** i forma part del projecte global Ciutat Àgora. Una finestra al món per a uns programes anuals en l'àmbit de la divulgació del coneixement i el pensament, amb sessions en streaming i amb clara vocació internacional, per així potenciar la promoció a l'exterior de la ciutat.

COSMÒGRAF 2021 EDUCAR PER PENSAR

Tots hem tingut un mestre o una professora que recordem, que en ha canviat, que ens ha transmès quelcom més que informació i coneixement. Quin és aquest intangible que marca l'excel·lència? Quina és la variable? Quin el factor humà? Qui ens va obrir la lluminosa finestra del pensament crític? Com va saber fer-ho?

El repte resta intacte: com podem educar per fugir dels ramats conxorxats tot afavorint la lucidesa? Com podem educar per pensar? Aquesta edició del Cosmògraf reflexionarem al voltant de com la Filosofia, l'Arquitectura, la Sociologia, l'Art, la Ciència... ens poden ajudar en educar o deseducar ciutadania amb sentit crític, compromesa, independent. Acompanyeu-nos-hi, hi ha molt a dir i tant a fer! Aquest novembre intentarem posar el nostre granet de pensament.

Anna Crespo i Obiols
Regidora de Cultura
de l'Ajuntament de Manresa

Educar per pensar

Del 3 al 25 de novembre

Dimecres 3 de novembre a les 19 h

L'ALIANÇA DELS APRENENTS

A càrrec de Marina Garcés, filòsofa

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1 h

En una societat on el coneixement disponible és inabastable i la ignorància creix dia a dia, l'aprenentatge es posa en el centre. Som allò que aprenem i conviure és aprendre els uns dels altres i els uns amb els altres. Vivim en una societat d'aprenents. El projecte del capitalisme cognitiu posa els aprenents en una situació de competitivitat que no només valora els seus resultats sinó també l'ampliació constant de les seves capacitats. Qui perd el seu potencial, esdevé un residu. Enfront d'aquesta amenaça constant, com imaginar una aliança dels aprenents? Això implica poder-nos preguntar: com volem ser educats?

Marina Garcés Foto ©Ruth Manigot

Aforament limitat.

Aconseguir les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura (versió en català i en anglès).

Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Divendres 5 de novembre a les 19 h

LLEGIR, ESTUDIAR, PENSAR

A càrrec de Joan-Carles Mèlich, doctor en filosofia i lletres per la Universitat Autònoma de Barcelona, on exerceix de professor titular de Filosofia de l'Educació

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1 h

L'ésser humà és estructuralment un lector. Ara bé, la lectura no s'ha d'entendre com una activitat o una pràctica que fem en determinats moments de la vida, sinó com una estructura antropològica fonamental. Naixem en un món, heretem una gramàtica, un conjunt de signes, de símbols i de gestos que s'inscriuen als nostres cossos. I en tota gramàtica hi habita una biblioteca. Estem fets de relats que ens han llegit i també que hem llegit, a vegades sense saber-ho.

En el moment actual, la crisi de l'educació —de la que fa molts anys parlava Hannah Arendt— té a veure amb la crisi de la lectura, i és una crisi que afecta a l'estudi i al pensament. El triomf de la lògica de l'«educació per competències» ha provocat resultats nefastos: ja ningú llegeix, tothom busca informació, ja ningú estudia, tothom fa recerca, ja ningú pensa, tothom és competent...

Joan-Carles Mèlich

Aforament limitat.

Aconseguiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dimecres 10 de novembre a les 19 h

PER A L'EDUCACIÓ, PER A LA TOLERÀNCIA EN UN ESPAI EDUCATIU PLURILINGÜE I PLURICULTURAL

A càrrec de Marlène Lebrun, doctora en educació i
professora agregada en lletres

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1 h

Des de la triple perspectiva d'un professor, formador i investigador compromès, la conferència oferirà una anàlisi dels sistemes educatius en les seves tensions i les seves orientacions destinats a formar contínuament el ciutadà del segle XXI. A partir d'experiències a França, Suïssa, Bèlgica, Quebec i el Marroc, el tema aportarà llum sobre les concepcions en joc, sobretot a nivell cultural. També es qüestionarà la qüestió dels vincles entre educació formal, informal i no formal. Quins són els propòsits del paradigma d'habilitats que travessa tots els plans d'estudis de les anomenades societats democràtiques? Amb pedagogs i didàctics en moviment, és possible preveure una educació que prepari (per) el futur i alliberi el subjecte capaç de pensar per si mateix per participar en el debat

Marlène Lebrun

democràtic? L'ensenyament de la literatura es pot convertir en una educació per a la tolerància, per a les emocions democràtiques mitjançant l'empatia i el compartir.

Exemples d'accions educatives donaran llum a l'espai que s'ofereix al lector contemporani, com a tema de cultura per pensar el món, l'altre i, en definitiva, un mateix: es tracta de viure l'experiència de la descentració i l'alteritat, gràcies a la confrontació de valors i visions del món transmesos per les arts i en particular per la ficció. Les rondalles de La Fontaine, que celebra el quart centenari del naixement del fabulista el 2021, és una il·lustració d'aquesta experiència de paideia.

Aforament limitat.

Aconseguiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Acte amb traducció simultània al català.

Organitza: Organitza: Col·lectiu "Una altra educació és possible" i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dijous 11 de novembre a les 19 h

EDUCAR PER PENSAR. ALLÒ CENTRAL ÉS EL VOCABULARI I ELS CONTINGUTS

A càrrec d'Inger Enkvist, catedràtica emèrita de literatura de llengua espanyola a la Universitat de Lund, Suècia. Autora de nombrosos llibres sobre educació

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1 h

La investigació de les últimes dècades ens diu que l'escola tradicional havia entès què és el que dóna als alumnes una capacitat per pensar: el vocabulari i els continguts. L'alumne aprèn "matèries" per adquirir coneixements i vocabulari i amb l'adquirit és capaç de desenvolupar una activitat intel·lectual cada vegada més independent. Pas a pas, desenvolupa el seu pensament crític, la seva creativitat i la seva capacitat de comunicació, capacitats molt valorades actualment. Per viure en l'època de la informàtica, l'alumne no necessita menys coneixements que abans sinó més. Mai ha estat tan important com ara no només saber molt sinó a més ser flexible

Inger Enkvist (Foto ©Alberto Minguez)

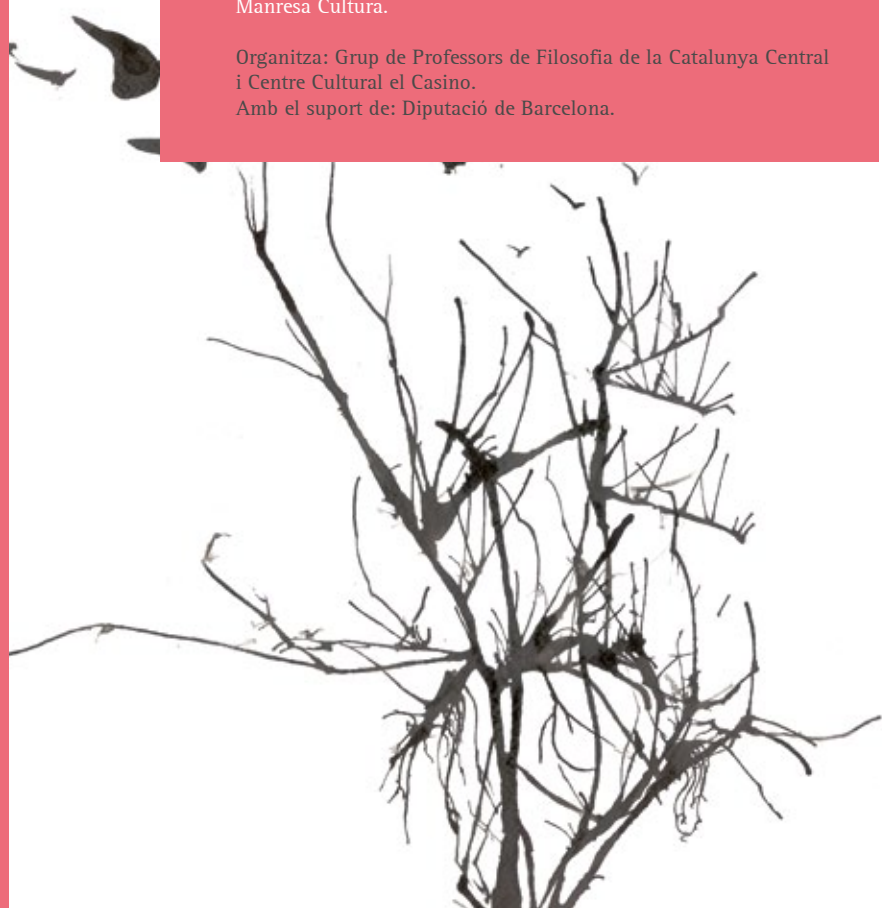
Aforament limitat.

Aconseguir les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Divendres 12 de novembre a les 19 h

APRENDRE AMB L'ESPAI. DIÀLEGS ENTRE LA INFÀNCIA I L'ARQUITECTURA

A càrrec de Mariona Genís Vinyals, doctora arquitecta. Fa recerca en l'àmbit de l'espai educatiu

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1h

No hi ha cap arquitectura neutra: l'espai sempre afecta a la vida. I en la infància aquesta no neutralitat és encara més significativa perquè som més sensibles a l'entorn. Tot i així, l'arquitectura i l'urbanisme de la modernitat han tendit sovint a especialitzar i fragmentar l'experiència en l'espai dels infants: a l'aula s'hi aprèn, al pati s'hi juga i la natura la trobem als parcs. Però ni la vida ni l'aprenentatge són fragmentats.

Cal reprendre diàlegs entre l'arquitectura, la pedagogia i la infància que ens permetin dissenyar espais, barris i ciutats en els que siguin possibles tot tipus d'aprenentatges en totes les escales.

Mariona Genís Vinyals

Aforament limitat.

Aconseguiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Delegació Bages-Berguedà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Cercle Artístic de Manresa i Centre Cultural el Casino. Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dimecres 17 de novembre a les 19 h

UNA DEFENSA DE L'AUTODIDACTA

A càrrec de Santiago Alba Rico, filòsof, escriptor, guionista i traductor i David Fernández, periodista, cooperativista i activista social

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1h

Igual que es parla de “respiració assistida” caldria definir l'educació com una forma d'autonomia assistida”. respirem sols l'aire comú. És el que anomenem “pensament” per referir-nos a aquesta facultat que ens permet a les cruïlles històriques, quan el fatalisme ens model, no sumar-nos a les respostes socials automàtiques sinó autogestionar el patrimoni comú de la humanitat en favor de la humanitat mateixa. El “pensament” pressuposa, per descomptat, una escola laica i pública, però també la lluita contra la “proletarització de l'oci” que ens imposen el consum i la tecnologia.

Santiago Alba Rico

David Fernández (foto ©Jordi Borràs)

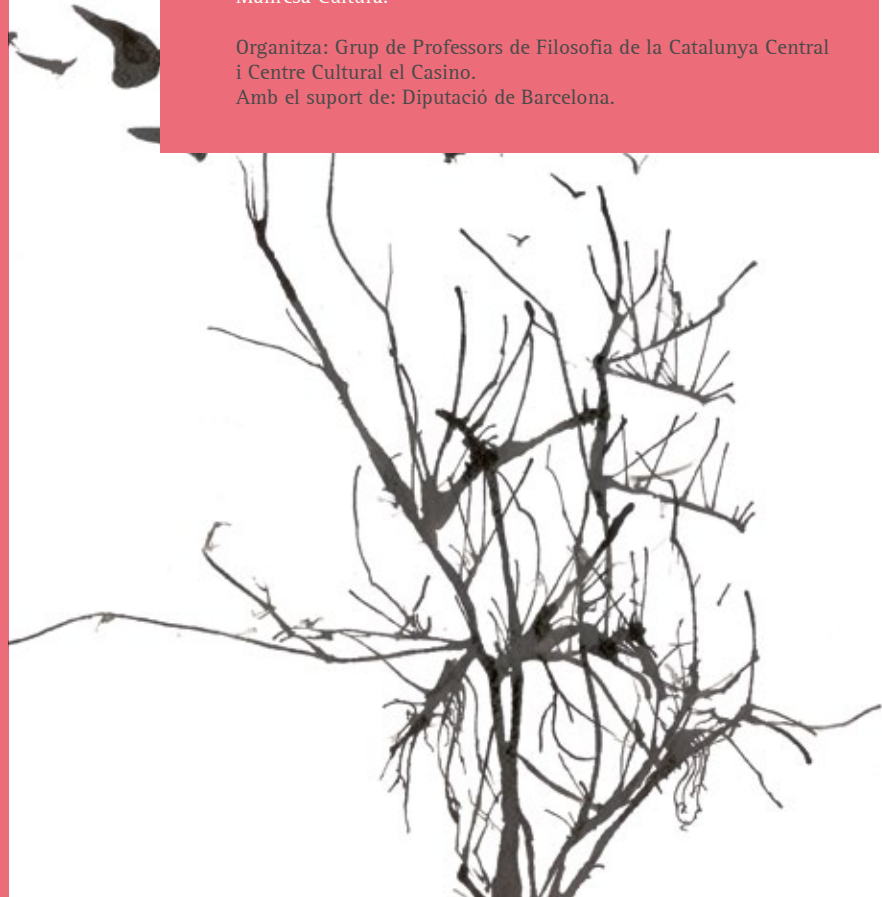
Aforament limitat.

Aconseguir les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dijous 18 de novembre a les 19 h

L'ART PER APRENDRE

Com implicar una mirada artística als processos d'aprenentatge

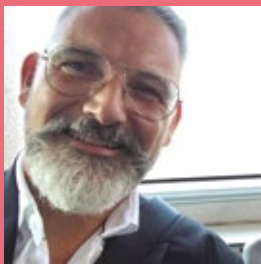
Amb Dimas Fàbregas Gomis, mestre especialista d'educació artística, apassionat pels processos de transformació educativa

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1h

A través de diverses pràctiques educatives veurem com l'art pot ser una eina generadora d'aprenentatges i com pot enriquir, de manera transversal, les experiències d'aula. Així, descobrirem els vincles dels llenguatges artístics amb diferents camps del coneixement.

Dimas Fàbregas Gomis

Aforament limitat.

Aconsegiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Centre Cultural el Casino i Cercle Artístic de Manresa.
Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Divendres 19 de novembre a les 19 h

CONNECTAR AMB EL PASSAT PER ATERRAR A L'EDUCACIÓ DEL PRESENT

A càrrec de Francina Martí Cartes, professora d'educació secundària i Presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Sala d'actes Institut Lluís de Peguera

Plaça espanya, 2

Durada: 1h

Tenim la sort de comptar amb un llegat pedagògic esplèndid de començaments del SXX, que ens permet connectar el passat amb els reptes que presenta l'educació del present amb uns coneixements i una fonamentació sòlida. Sovint, però, aquest llegat és força desconegut i fa que avancem més lentament. Temes que ens semblen del tot nous (el joc com a font d'aprenentatge, l'educació a l'aire lliure, una educació integral, entre d'altres) han de formar part de la vida de l'escola d'ara.

Francina Martí Cartes

Aforament limitat. Aconsegiu les vostres invitacions a centrecultural@ajmanresa.cat o al telèfon 93 872 01 71, de dimarts a diumenge, de 17.30 a 20.30 h.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central, Col·lectiu "Una altra educació és possible" i Centre Cultural el Casino. Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dimarts 23 de novembre a les 19 h

QUÈ ÉS EDUCAR AVUI? COM I A QUI EDUCAR? TAULA RODONA

A càrrec de Jaume Carbonell Sebarroja, pedagog, periodista i sociòleg, Mònica Nadal, directora de recerca de la Fundació Jaume Bofill i Andreu Navarra, escriptor, historiador i professor. Estarà conduïda per Mercè García, professora de filosofia de la Catalunya Central i vicepresidenta de la Societat Catalana de Filosofia

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1h 30'

Taula rodona on a partir de tres preguntes els ponents exposaran les seves tesis sobre com concebeixen l'educació ara i des d'una perspectiva i metodologia adaptada a les noves necessitats que hi ha hagut des des confinament de la Covid19. Què vol dir educar? Com educar? Qui són els destinataris a educar? Comptarem amb Mònica Nadal, Jaume Carbonell i Andreu Navarra.

Jaume Carbonell Sebarroja

Mònica Nadal

Andreu Navarra

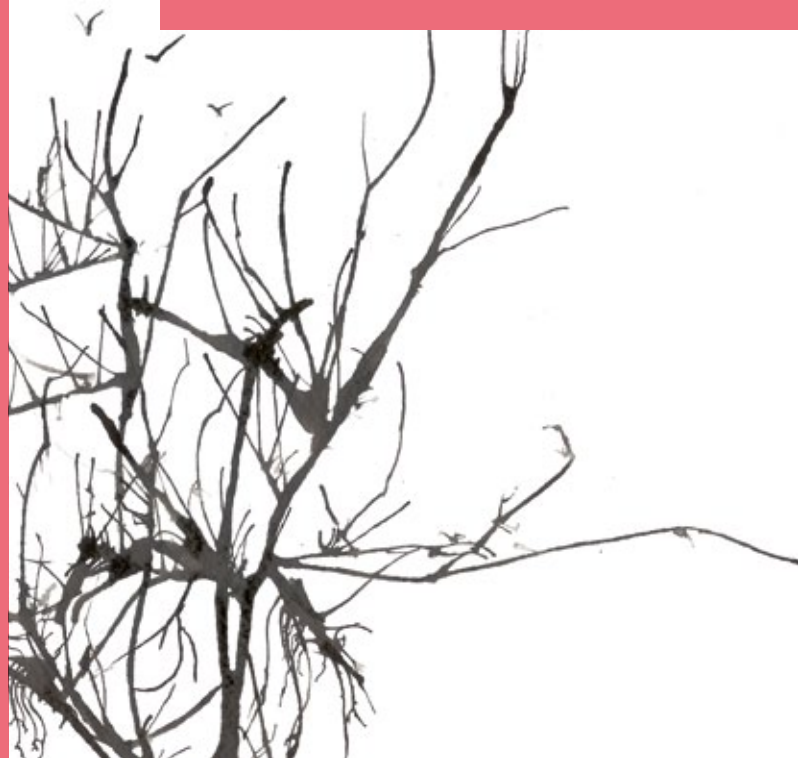
Aforament limitat.

Aconseguiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Organitza: Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central, Col·lectiu "Una altra educació és possible" i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dimecres 24 de novembre a les 19 h

PESSICS DE VIDA

CONVERSA AMB GABRIELA SERRA FREDIANI,
MESTRA, DONA, POLÍTICA

Entrevistada per Estefania Escolà i Rodil, periodista

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om,

Durada: 1 h

Gabriela Serra i Frediani (Mataró, 1951) és mestra, activista social i ex-diputada per la CUP-CC entre l'octubre del 2015 i l'octubre del 2017. Llicenciada en Magisteri i Psicologia va començar la seva vida professional de mestra. Precisament la vessant de l'educació centrarà la conversa que mantindrà amb la periodista Estefania Escolà i Rodil.

Gabriela Serra i Frediani

Aforament limitat.

Aconsegiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Col·legi de Periodistes de Catalunya-Demarcació de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona.

Dijous 25 de novembre a les 19 h

QUÈ VOL DIR “PENSAR”? UNA VISIÓ DES DE LA NEUROCIÈNCIA EDUCATIVA

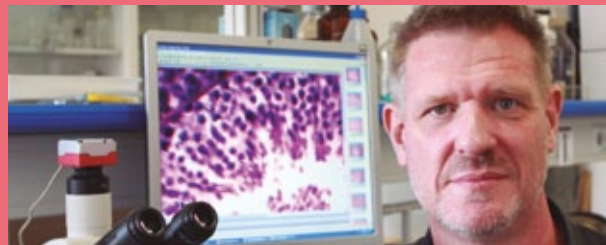
A càrrec de David Bueno, doctor en Biologia, director de la Càtedra de Neuroeducació UB-EDU1st i professor i investigador a la Secció de Genètica Biomèdica, Evolutiva i del Desenvolupament a la Universitat de Barcelona

Espai Plana de l'Om

Plana de l'Om, 6

Durada: 1h

El cervell és l'òrgan de la pensa, que genera i gestiona tots els nostres comportaments. Ara bé, què implica el fet de pensar? Com podem afavorir, des de l'educació, els pensaments proactius i creatius a nivell individual i social? En aquesta conferència es parlarà de què implica pensar pel cervell i es discutirà com ho podem afavorir des de l'educació.

David Bueno

Aforament limitat.

Aconsegiu les vostres invitacions telemàtiques a la web <https://www.kursaal.cat> o presencials a les taquilles del Teatre Kursaal.

Seguiu l'acte en directe per streaming al canal de youtube de Manresa Cultura.

Organitza: Agrupació Astronòmica de Manresa, Grup de Professors de Filosofia de la Catalunya Central i Centre Cultural el Casino.

Amb el suport de: Diputació de Barcelona i Manresa 2022.

Dimecres 3 de novembre a les 19 h

L'ALIANÇA DELS APRENENTS

A càrrec de Marina Garcés, filòsofa
Espai Plana de l'Om

Divendres 5 de novembre a les 19 h

LLEGIR, ESTUDIAR, PENSAR

A càrrec de Joan-Carles Mèlich, doctor en filosofia i lletres per la Universitat Autònoma de Barcelona, on exerceix de professor titular de Filosofia de l'Educació
Espai Plana de l'Om

Dimecres 10 de novembre a les 19 h

PER A L'EDUCACIÓ, PER A LA TOLERÀNCIA EN UN ESPAI EDUCATIU PLURILINGÜE I PLURICULTURAL

A càrrec de Marlène Lebrun, doctora en educació i professora agregada en lletres
Espai Plana de l'Om

Dijous 11 de novembre a les 19 h

EDUCAR PER PENSAR. ALLÒ CENTRAL ÉS EL VOCABULARI I ELS CONTINGUTS

A càrrec d'Inger Enkvist, catedràtica emèrita de literatura de llengua espanyola a la Universitat de Lund, Suècia. Autora de nombrosos llibres sobre educació
Espai Plana de l'Om

Divendres 12 de novembre a les 19 h

APRENDRE AMB L'ESPAI. DIÀLEGS ENTRE LA INFÀNCIA I L'ARQUITECTURA

A càrrec de Mariona Genís Vinyals, doctora arquitecta. Fa recerca en l'àmbit de l'espai educatiu
Espai Plana de l'Om

Dimecres 17 de novembre a les 19 h

UNA DEFENSA DE L'AUTODIDACTA

A càrrec de Santiago Alba Rico, filòsof i escriptor i David Fernández, periodista i activista social
Espai Plana de l'Om

Dijous 18 de novembre a les 19 h

L'ART PER APRENDRE

Com implicar una mirada artística als processos d'aprenentatge

Amb Dimas Fàbregas Gomis, mestre especialista d'educació artística, apassionat pels processos de transformació educativa
Espai Plana de l'Om

Divendres 19 de novembre a les 19 h

CONNECTAR AMB EL PASSAT PER ATERRAR A L'EDUCACIÓ DEL PRESENT

A càrrec de Francina Martí Cartes, professora d'educació secundària i Presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat
Sala d'actes Institut Lluís de Peguera

Dimarts 23 de novembre a les 19 h

QUÈ ÉS EDUCAR AVUI? COM I A QUI EDUCAR? TAULA RODONA

A càrrec de Jaume Carbonell Sebarroja, pedagog, periodista i sociòleg, Mònica Nadal, directora de recerca de la Fundació Jaume Bofill i Andreu Navarra, escriptor, historiador i professor. Estarà conduïda per Mercè Garcia, professora de filosofia de la Catalunya Central i vicepresidenta de la Societat Catalana de Filosofia
Espai Plana de l'Om

Dimecres 24 de novembre a les 19 h

PESSICS DE VIDA CONVERSA AMB GABRIELA SERRA FREDIANI, MESTRA, DONA, POLÍTICA

Entrevistada per Estefania Escolà i Rodil, periodista
Espai Plana de l'Om

Dijous 25 de novembre a les 19 h

QUÈ VOL DIR "PENSAR"? UNA VISIÓ DES DE LA NEUROCIÈNCIA EDUCATIVA

A càrrec de David Bueno, doctor en Biologia, director de la Càtedra de Neuroeducació UB-EDU1st i professor i investigador a la Secció de Genètica Biomèdica, Evolutiva i del Desenvolupament a la Universitat de Barcelona
Espai Plana de l'Om

Organitza i coordina:

Organitza:

Col·labora:

Amb el suport de:

Segueix-nos a:

www.manresa.cat/cosmograf